

Usnesení Nejvyššího soudu SSR ze dne 31.10.1986, sp. zn. 8 Co 102/86, ECLI:CZ:NS:1986:8.CO.102.1986.1

Číslo: 9/1988

Právní věta: Iba zo skutočnosti, že žiadateľ o invalidný dôchodok bol vyradený z evidencie práceneschopných pacientov, vedenej v zdravotníckom zariadení, nemožno vychádzať pri posúdení otázky, či je pracovník invalidný (čiastočne invalidný). Rozhodujúce je, či sa zdravotný stav žiadateľa zhoršil na mieru, aká sa vyžaduje pri čiastočnej invalidite a či v dôsledku toho podstatne poklesol jeho zárobok alebo sa podstatný pokles predpokladal.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 31.10.1986

Spisová značka: 8 Co 102/86

Číslo rozhodnutí: 9

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Důchod

Předpisy: 121/1975 Sb. § 25 odst. 3 písm. b)
§ 25 odst. 4

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský súd v Košiciach svojím uznesením potvrdil rozhodnutie Úradu dôchodkového zabezpečenia v Bratislave, ktorým priznal navrhovateľovi od 1. 8. 1983 čiastočný invalidný dôchodok v sume 645,- Kčs mesačne.

Navrhovateľ podal proti uzneseniu súdu prvého stupňa odvolanie. Domáhala sa priznania invalidného dôchodku s poukazom na vyšetrenie jeho zdravotného stavu, vykonané dvoma odbornými lekármi; nálezy o tomto vyšetrení predložil. Okrem toho žiadal, aby jeho priemerný mesačný zárobok pre určenie výšky dôchodku bol vypočítaný z obdobia jeho produktívnych rokov pred úrazom

Najvyšší súd SSR zrušil uznesenia súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie a na nové rozhodnutie.

Z odôvodnenia:

Nárokom navrhovateľa na invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok s problematikou (právnou a skutkovou) s tým súvisiacou sa Najvyšší súd SSR zaoberal a svoje závery vyjadril v uznesení z 28. 2.

1985 sp. zn. 8 Co 14/85 a v uznesení z 30. 9. 1985 sp. zn. 8 Co 88/85. Týmito uzneseniami zrušil uznesenia krajského súdu v Košiciach zo 6. 11. 1984 a za 25. 6. 1985 sp. zn. 16 C 177/84 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a na nové rozhodnutie. Tento úd v ďalšom konaní nezistil dostatočne skutkový stav v zmysle danej úpravy a nezaoberal sa nárokom navrhovateľa v celom rozsahu.

V obidvoch uzneseniach Najvyšší súd SSR uložil súdu prvého stupňa, aby sa zaoberal opodstatnenosťou námietky navrhovateľa, že mu patrí invalidný dôchodok; tento súd sa však uvedeným problémom dôsledne nezaoberal. Navrhovateľ v odvolaní v tejto súvislosti poukázal na nálezy dvoch odborných lekárov, ktorí odporúčali priznať navrhovateľovi plný invalidný dôchodok, keďže pre zlý zdravotný stav nemôže sústavne pracovať. Súd prvého stupňa sa uspokojil s neúplnými posudkami posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia KNV, ktorá sa v potrebnom rozsahu nezaoberala nárokom navrhovateľa na invalidný dôchodok. Povinnosťou súdu bolo vyžiadať si doplnenie posudku posudkovou komisiou sociálneho zabezpečenia KNV a tom, smere, z akých podkladových materiálov pri podávaní posudku vyhádzala, či jej záver súhlasí so zdravotnou dokumentáciou ošetrojúcich lekárov a ak nie, prečo došla k opačnému záveru, ktorý mala komisia odôvodniť.

V tejto súvislosti sa komisia mala vyjadriť aj ku konštatovaniu v lekárskom náleze, že navrhovateľ nie je schopný sústavne pracovať, a to aj s prihliadnutím na ustanovenie § 25 odst. 3 písm. b) zákona č. 121/1975 Zb., podľa ktorého je pracujúci úplne invalidný, ak výkon sústavného zamestnania by vážne zhoršil jeho zdravotný stav (porov. Metodické pokyny na vykonávanie posudkovej činnosti sociálneho zabezpečenia Ministerstva práce a sociálnych vecí SSR č. 23-8343/1980). Bez týchto náležitostí nemohol súd posudok zhodnotiť v zmysle ustanovenia § 132 O. s. p. a tento posudok nemohol byť podkladom pre rozhodnutie súdu o nároku na invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok.

Skutkový stav zistený súdom prvého stupňa nemožno považovať za úplný ani v súvislosti s rozhodovaním o nároku navrhovateľa na čiastočný invalidný dôchodok.

Podmienkou nároku na čiastočný invalidný dôchodok je čiastočná invalidita pracujúceho, ako ju formuluje ustanovenie § 25 ods. 4 zákona č. 121/1975 Zb.; podľa neho sa pre čiastočnú invaliditu sa teda vyžaduje naplnenie obidvoch zložiek – tak zhoršenie zdravotného stavu, ako aj pokles zárobku. V každom konkrétnom prípade preto treba skúmať, kedy sa zdravotný stav pracujúceho zhoršil natoľko, že obmedzenia z neho vyplývajúce zodpovedajú kritériám uvedeným v citovanom zákonom ustanovení, a kedy v príčinnej súvislosti s týmto zhoršeným stavom poklesol zárobok pracujúceho.

V prejednávanej veci sa súd prvého stupňa otázkou termínu vzniku čiastočnej invalidity z týchto hľadísk nezaoberal napriek tomu, že mu to bolo uložené v obidvoch spomenutých uzneseniach Najvyššieho súdu SSR s upozornením, že doba vzniku invalidity môže mať význam nielen z hľadiska skoršieho dátumu priznania dávky, ale aj z hľadiska jej výšky, v prípade ak pred vznikom nároku na dávku, či už v posledných 5 alebo 10 rokoch, mal navrhovateľ vyšší zárobok, z ktorého sa vypočítava dôchodok, než z akého mu bol nateraz vypočítaný.

Z dokazovania vyplýva, že navrhovateľ utrpel 4. 11. 1981 úraz, následkom ktorého bol práceneschopný a poberal nemocenské dávky do 15. 7. 1982, kedy bol pre nedodržiavanie nariadenia ošetrojúceho lekára a lekárskej posudkovej komisie zo stavu práceneschopných vyradený. Od júla 1982 do júla 1983 nemal žiadny príjem, lebo u organizácie, v ktorej bol v pracovnom pomere, nepracoval. Od augusta 1983 začal pracovať.

Povinnosťou súdu bolo zistiť, či navrhovateľ po 4. 11. 1981 a najmä po 15. 7. 1982 bol schopný vykonávať svoje pôvodné zamestnanie, a ak nie, či mohol vykonávať iné zamestnanie, a aké zamestnanie. Na túto okolnosť mal súd vykonať dokazovanie doplnujúcim posudkom posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia KNV. Len po takto doplnenom dokazovaní mohol posúdiť, či sa

navrhovateľ nestal prípadne čiastočne invalidným (ak neprichádzala do úvahy úplná invalidita) hneď po úraze, prípadne pred termínom, od ktorého mu bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok. V prípade, že by zdravotný stav navrhovateľa bol trvale zhoršený v rozsahu, aký sa vyžaduje pri čiastočnej invalidite, bolo by treba považovať jeho nárok na čiastočný invalidný dôchodok za opodstatnený, pretože dňom 15. 7. 1982 došlo u neho k podstatnému poklesu zárobku.

Skutočnosť, že navrhovateľ bol vyradený zo stavu práceneschopných pre nedodržiavanie nariadenia ošetrojúceho lekára a lekárskej posudkovej komisie, nemá vplyv na posúdenie, či sa stal úplne alebo čiastočne invalidným. Rozhodujúce je, či sa jeho zdravotný stav zhoršil na mieru, aká sa vyžaduje pri čiastočne invalidnom, a či v dôsledku toho podstatne poklesol jeho zárobok, alebo sa podstatný pokles predpokladal. Za uvedených podmienok (pri predpoklade podstatného poklesu zárobku) vzniká nárok pracujúceho na čiastočný invalidný dôchodok aj keď nie je zamestnaný a nemá žiadny príjem (porov. § 83 a nasl. zákona č. 121/1975 Zb. a § 136 vyhlášky č. 128/1975 Zb.). Povinnosťou navrhovateľa bolo napomôcť pri riadnom zistení skutočného stavu okrem iného účasťou na rokovaní posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia, ktorá podáva posudok o jeho zdravotnom stave. V prípade, že by účasť navrhovateľa na rokovaní komisie bola nutná, mohol súd pristúpiť k poriadkovým opatreniam (§ 53 O. s. p.), o čom mal súd navrhovateľa poučiť.

Odvolací súd preto zrušil uznesenie súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie a na nové rozhodnutie (§ 221 ods. 1 písm. a/ a ods. 2 O. s. p.).